

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Габриела Иванова Георгиева

преподавател по „Оперно пеене“ към Вокален Факултет
на НМА „Проф. Панчо Владигеров“
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
за дисертационния труд на

Доротея Генчева Люцканова

Свободен докторант в Нов Български Университет. Докторска
програма „Музика“, Професионално направление 8.3. Музикално и
танцово изкуство,
на тема:

*„Съвременни подходи при индивидуална
работа с мутиращи гласове“*

За присъждане на образователна и научна
степен „доктор“

Научен ръководител: проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н.

София, 2023

Доротейа Люцканова е музикант и вокален педагог с дългогодишен опит. Преподава поп и джаз пеене в НУИ „Панайот Пипков“ в гр. Плевен. Лицензиран педагог по американската методика Speech Level Singing (www.speechlevelsinging.com). Член на жури на редица международни конкурси. Понастоящем освен с преподавателска дейност се занимава с изследвания на гласа през мутирания период, терапия на гласове в мутация и организира семинари и обучения по темата.

Научният труд на Доротейа Люцканова е структуриран в увод, изложение в четири глави, заключение, референтни източници и четири приложения, включващи: диагностична карта, план на урока, дихателни упражнения за укрепване и развиване на гласа, а последното приложение се състои от 53 интервюта с действащи вокални педагози.

Това е революционен труд, защото в световен мащаб по проблема за вокалната работа в периода на мутация на гласа няма много изследвания. За България той е единствен по рода си и засяга една актуална тема за всеки педагог работещ с деца на възраст между 13 и 18 години. Авторката е направила не само съпоставка на различни теории на световно доказани педагози, което безспорно допринася за истинността на твърденията, но е провела интервюта с петдесет и трима действащи български педагози. Това е една мащабна научно изследователска работа на базата, на която тя прави своите изводи.

Основната теза на авторката е, че заниманията с юношите в периода на мутацията на гласа не трябва да спират, а да се работи много внимателно и максимално щадящо, като не се цели да се развива гласа, а по-скоро да се задържат постигнатите резултати до момента.

С написването на тази дисертация задачите, които си е поставила Доротейа Люцканова са изпълнени и много подробно изведени, а именно:

- Анализирани и систематизирани на научните изследвания до момента

за работа с гласа

- Изчерпателното обяснение на спецификите на мутиращия период, в частност промяната на гласа.
- Значението на научните изследвания за работата на гласовия апарат и тяхното приложение в практическата работа на вокалния педагог.
- Представяне на иновативни подходи и практически упражнения от личната ѝ практика.
- Провеждане на интервюта с нейни колеги вокални педагози в потвърждение на основния въпрос в работата с мутиращия глас – да не се спира обучението по пеене по време на мутация.
- Значение на научните изследвания за влиянието на музиката върху отделните структури на мозъка и теорията за множествената интелигентност на американският психолог Хауърд Гарднър.

Трудът е насочен практически към работата с гласа в отделните етапи, през които преминава мутацията. Има много упражнения и конкретни стъпки за работата на вокалния педагог. Благодарение на този труд не се налага да разчитаме само на личния си педагогически опит. Чрез обстояния, задълбочен и обективен анализ на темата можем директно да приложим в практическата си работа научните знания разкрити в дисертацията. Особено удобна за ползване е систематизираната и изведена в таблици информация. По този начин всичко е много по-прегледно и дава възможност за бърза справка.

Разгледани са поотделно момичешките и момчешките гласове с техните специфики в отделните етапи на мутационния процес. Диапазоните на съответните гласове, освен с текстово описание са онагледени за по-голяма прегледност и с нотни примери.

Изключително интересно е, че авторката е обърнала голямо внимание на психологическата страна на въпроса, използвайки изследвания върху работата на

мозъка и теорията на множествената интелигентност на Хауърд Гарднър, което открива нови хоризонти пред вокалните педагози. Съобразявайки се с промените, които настъпват в мозъка и психиката на младежите в тази възраст, педагогът може да подходи адекватно във всеки един етап от мутацията.

Много ясно са подредени вокалните проблеми, върху които трябва да се обърне внимание още в началния етап на процеса:

- психологически – начин и бързина на обработване на информацията, комуникативност, хиперактивност и др.
- физически – стойка, дишане и др.
- физиологични – свързани с пряката работа на вокалния апарат: език, меко небце, долна челюст, лицеви мускули и др.
- звукови – резонанс, интонация, музикален слух, артикулация и др.

Изведени са типовете проблематика в методическата работа на вокалния педагог, като са набелязани целите, които трябва да бъдат постигнати, а също и пътя, по който трябва да се разреши проблема с конкретни указания за следване. И отново за яснота и по-голяма разбираемост всичко е поставено в таблица.

Много ценни са споделените лични наблюдения на авторката и изводите направени на базата на дългогодишната ѝ работа с деца в тази възраст. Обърнато е внимание на белкантовите принципи, които са основополагащи при изграждането на правилна вокална постановка.

Друг важен принос на труда е, че са дадени конкретни упражнения, чрез които да се постигне висока резултатност и да бъдат в помощ на вокалния педагог.

Едно от най-големите достойнства на този труд е, че помага за изграждането на една подредена методична концепция за работа с гласа по време на мутация. Изследването е мащабно и навлиза дълбоко в същността на проблема.

Базирано е на сериозно проучване, тълкуване на световна и българска методична литература и анализиране на множество интервюта с вокални педагози. Бих искала да препоръчам труда да бъде издаден за да може да се ползва от вокалните педагози като научно помагало.

В заключение на всичко горе казано изцяло приемам систематизираните приноси на дисертационния труд на *Доротея Генчева Люцканова* на тема *„Съвременни подходи при индивидуална работа с мутиращи гласове“*, убедено предлагам на научното жури да присъди на докторантката образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

29.10.2023г., гр. София

Изготвил становището:
доц. д-р Габриела Георгиева